

swými potomky najkati nebude. *Br. na Ger.* 31, 15. Tak že diw neošediwěg w nich. *Br. na Ozea.* 7, 9. Ty sobě hořekugeš nad tau chatnau a špatnau wěcj, tak že diw za to hrdla nedáš. *Solf. k.* 65. Radostj diw hroznau nezapláče. *Puch.* 2, 56. Diw že nedýchagi. *Gnjd.* 9. Diw mlujw pýchau, t. *sotwa.* *Ros.* Diw mu paty nemlujw t. o učeném a wjnučeném. *Id.* Diw se do ne-stane. *Com.* Sekali, hodli, až mi diw srdce nepuklo. *Com. lab.*

DIW, diw! = *swiřínkánj uráďj*, baš *Swiřín* her *Spretinge* *cašjutrúčen.* *L.*

1. DIWA, y, f., *bohyně Lada.* *Krok.* II. 351.

2. DIWA, y, m., *nom. viri.* *Čas. mus.* VIII. 334.

DIWACJ, *adj.*, k *djwánj*, *Ščauz*, k. p. diwacj hra, *spectaculum*, ein *Ščauspiel*, *Wg.* 447. *drama.* *D.*

DIWAČ, e, DIWÁK, a, DIWATEL, e, m., *kdo se djwá*, her *Ščauz* *er*, *spectator.* Diwači her. *Konáč.*

DIWÁČEK, čka, m., *dem. nom.* diwák, *kleiner Zuschauer*, — *l*) DIWÁČEK, *decepolus* (?) *Weloš.* — DIWAČKA, y, f., *diwakyně*, *Zuschauerinn.* *D.*

DIWADELKYNĚ, č, f., *diwadelnice*, *Ščauspielerinn.* *Kram. Now.*

DIWADELNA, DIWADNA, y, f., *činohera*, *diwadelnj dům*, baš *Ščauspielhaus.* *Tham.*

DIWADELNJ, *adj.*, od *diwadla*, *Ščauspielz*, *theatralijš*, *D. n. p.* *hra.* *Wjd. list.* 1813. *str.* 83.

DIWADELNJK, a, m., *Ščauspieler.* Společnost diwadelnjků. *Kram. Now.* — DIWADELNICE, e, f., *bie — inn.* *J.*

DIWADELNÝ, DIWADLNÝ *et* DIWADELNJ, *adj.*, od *diwadla*, *Ščauspielz*, k. p. diwadelnj dům. *Tham.* Diwadelnj hrdina, ein *Theaterheld.* *Kawka poruš. pr.* 66.

DIWADLO, a, n., (*r. djwám*). *Wěc na niž se djwagj*, *odiw*, *odiwa*, *spectaculum*, baš *Ščauspiel*, *bie Ščau.* *D.* Hrad z sebe přeúčtěšené wydáwal diwadlo. *Let. Troj.* K diwadlu někoho po ulicích woditi. *Toms.* Lidem k diwadlu. *Sokol.* (*cf.* *odiw*). Gest gím diwadlem, za diwadlo. *Com.* Diwadlo z někoho učiniti. Dělati ze sebe diwadlo (*diwěky*, *zrcadlo*), *sič jur Ščau* *ausstellen.* *D.* Gakžto diwadlo učiněn gsem mnohým. *Žal.* 70. 1487. Učiněni gsem diwadlo swěta, stupor. *Mm. Ezech.* 5. Hlawa na rožni po měštic k diwadlu nošena. *W. kal.* 20. *Maj.* Kázal gí na tyče wšj obci za diwadlo sem a tam po měště nositi. *Záv.* 156. A taulawšj se mezi národy musil okusiti hrozného diwadla. *Sokol.* 2. Neb z widěuj a diwadle spotwořených wěcj, a nepřirozených děj. *Wolk.* Za diwadlo iwi a nedwědy štwau. *Har.* Aby tak pěknělo diwadla nezmeškal. *Id.* Naše město gest diwadlo přežaloštného wywrácej. *Kram.* To gest mi lístiwé diwadlo. *Com.* K zaměnu patřenj a diwadlu lidskému. *W.* 4 *posl.* 293. — § *Zwělášitě tak nazjwagj obecně, kratochwilně (teatralnj) hry*, *Ščauspiele.* Diwadla obecná, *spectacula.* *Wg.* 447. Diwadla strogiti, t. *hry.* *Id.* 257. Dům aneb plac k diwadlům, kdež se diwadla ukazugj a strogj. *Id.* 253. Plac a mjsto k diwadlům obecných her a komedij. *Id.* 1033. Diwadla zagisté obweselugj, *spectacula delectant.* *Com. jan.* 940. Diwadla her rozličných k pádu často přiwáděla mnohé nestydaté ženy. *Nowot. exc.* Gako smjch a weselej na hře neb diwadle něgakém rozkošném pomjg. *W.* 4 *posl.* 465. — § *DIWADLO = mjsto, kde se hry ke zwěláštnjmu diwadlu strogj neb púsobj, herna, theatrum, Ščauplaž, Ščauspielhaus.* *D.* Wečer w diwadle byl. *Kram.* Diwadlo odewřené gest; zastřenj koltrami se opjná. *Theatrum in propatulo est, scena sipariis velatur.* *Com. jan.* 954. Na diwadle sedáwal. *Gel. Uláz. rkp.* — § *Těž zwěláštnj mjsto, na kteréž wystupuj, kdož widjní bjti magj, herčičšj, scena, bie Búhne, Ščaubühne.* *D.* Diwadlo k tomu přistrogené bylo těj loket zwjšj, ale mnohem delšj a širšj, a čerňm ruknem ze wšech stran obestřeno. *Čas. mus;* 7. *str.* 104.

DIWÁK, a, DIWATEL e, m., *diwač*, her *Zuschauer*, *Ščauer.* *D.* Měli gsme mnoho diwáků. *Us.* Dostí ta wěc má diwáků. *Ros.* Diwák čemu, *spectator.* *Gel.* Keykljř činů obratnostj zrak diwáků mámj, *aciem spectatorum perstringit.* *Com. jan.* 951. — § *DIWÁKX, diwadlo, Spectatfel.* *Slc.* Diwáky ze sebe dělaji, *Us.*, t. *zrcadlo, diwadlo*, *sič jur Ščau* *ausstellen.* *D.* Gde na diwáky, *slc.*, *er geht gaffen, zuschauen.* *Plk.*

DIWAKYNĚ, č, f., *diwačka*, *Zuschauerinn.* *D.*

1. DJWÁM SE, atj, al, *djwánj*, *repr. ndk.*, *djwáwám se*, *čstl.* (*r. diwiti se, iter.*), *očima se plně, a gako s něgakjm podiwěujm na něčem pasu, patjím, hledjm*, *spectare*, *ščauen*, *zusehen*, *zuschauen.* *D.* Djwal gsem se do studnice, *hincinschen.* Djwám se na wodu. *Ros.* Na obnažowánj krále neslušelo se nám djwati. *Br. 1 Ezbr.* 4, 14. Máme za neslušnau wěc, *djwati se škodám královským.* *Ben. W. ib.* Djwati se na něco, *beschauen.* *Com. lab.* Darowanému koni na zuby se nedjwey (*al. nehled*). *Har.* Djwagjce se dlawo na ten strom. *Nowot. exc.* Djwal se na ni. *Us.* Ewa při dřewu wěděnj dobrého a zlého postáwala, *djwagjce se kráse geho*, až se gí i zachtělo z ovoce gělo. *Staw. swob.* 1523. *b. 3. pv.* Helena na zdi stála, *djwagjce se bogi.* *Let. Troj.* § Djwali se nám, když gsme tudy geli. *Proff.* 255. A my se gím djwali. *Id.* 143. Mám za to, žeby se tomu wjtězstwj rád djwal. *Gel. Petr.* 37. Protiwjcej se gí djwagjce. *Br. Pláč Ger.* 1, 7. Bjďě gegich s chuj se djwá. *Br. (Plk.)* Kterýž se z daleka skutka djwal. *Hüg.* 13. Djwali se *Samsonowi* hragejmu. *Br. W. Jud.* 16, 27. Z oken se tomu djwali. 2 *Apol.* 186. Rodiče aby se swým dětem dlawo nedjwali. *Reš. Syr.* 164. Budenli se tomu rozenj a gich rozmaháj dlawo djwati. *Solf. y.* Djwánj se čemu. *Let. Troj.* § *Skrze prsty na něco se djwati*, *durš bie Finger sehen*, *conniveo.* *W.*

2. DJWÁM SE, w. DĚGI SE.

DIWÁRNA, y, f., *diwadlo*, *Ščauspielhaus.* *Ros. gram.*

DIWAUCJ, *adj.*, (*ab inus.* *diwu*, *cf. rus.* *diwuju.*) Diw diwau-cj, t. *welký diw*, *miraculum magnum.* *Ros.*

DIWAUS, a, m., *diwokj člowěk*, ein *wilber Mensch*. — § = *diwěj tanec*, ein *wilber Tanz*, *Čas. mus.* VIII. 62.

DJWÁWÁM SE, *čast. a*) w. djwám se, *l*) w. děgi se.

DJWČENCE, w. DĚWČENCE.

DJWČJ, w. DĚWČJ, *Mädchen* = — n. p. *djwěj wěk*, *Mädchenatter*; *djwěj únos*, *Mädchenraub*; *djwěj bog*, *Mädchenreig.* *D.*

DJWČICE, e, f., w. DĚWČICE, *ziemlích grošes Mädchen.* *D.*

DJWČIČKA, y, f., (*dem. nom.* *djwčice*), *kleines Mädchen*, *Gel. l*) *hrušek rod*, eine *Art Birnen.* (*Plk.*)

DJWČICKÝ, *adj.*, -cký, po *djwčicku*, *adv.*, *mädchenhaft.* *D.*

DJWČINA, DJWČINKA, w. DĚWA.

DIWĚ, *adj.*, *diwoce*, *wild*, w. *drwý*, *l*) *mutšig*, *ferociter.* *Plk.*

DIWENJ, n., s. v. diwiti, q. v., baš *Wundern.* Necht mu giné gměno od diwenj gest dáno (*at Papa slowe*). *Pamm. trag.* Ten skutek byl gest lidem welmi k diwenj, že on spal, gako člowěk giný. *Pjs.* 1523. *A.* 7.

DJWENKA, y, f., *intens. nom.* *děwa*, *Mädchen.* Spanilá djwenko! *Chmel. bás.* 103.

DIWICE, e, f., *diwá osoba*, eine *Witbe.* Widanc rozbroge gak diwice běhám, (*de femina.*) *Čas. mus.* II. d. 15.

DIWINA, y, f., *slc. diwj maso*, *wildes Fleisch* (*in der Wunde*). *Brn.* *l*) = *diwokost*, *Wildheit.* *Brn.*

DIWIŠ, e, m., *nom. viri.* *Dionysius.* *Ptolemea Diwiše.* *Sokol.* 24. (25). O swatém *Dionysiovi* neb *Diwišowi.* *Hil. rkp.* 23.

DIWITEL, e, m., *diwěj se*, her *Bewunderer*, *Berwunderer.* *Ac*

řádko, Beschwerlichkeit, *Brn. (Si Bohemis adoptaretur, deberet mutari in tžzoba ob anal. těžký atd. J.)*

*TBA, *TBALOST, *TBALE, *TBAM atd., modo DBA, DBALOST atd., q. v.

TBITY, f., pl, nom. loci. Čas. mus. VIII. 419.

*TČI, gen. tčeře, f. = (tc-i, r. tec, cf. Точтер, cf. Точтер, r. det, DG. 20.) = nevěsta, Schwiegertochter (DG. 33.), nurus, D. TČEN, w. TČENÝ.

TČENJ, n., s. v. tku = tknutj, Berührung, *Wn. 137., w. TKNU.*

§ TČENJ (*TCZENE) = nedlná malost, punctum. *Ms. Lex. Cath.*

TČENÝ, def., tčén, a, o, indef., pp. tku = tknutj, berührt. —

§ TČENÝ = skropený, punctatus, punktit. *Rostl. I. 100. a. et 93.*

a. (cf. TKA.)

*TČETI, jm., cl, enj, *nyk. ndk.* = strněti, hervorragen. Nežito-wičné kořenj gest bylínka malíčká, a lžstek tezij (tčj) malíčký při zemi. *Gád. rkp. Wzhůru tčej (t. rohové oltáře dřeweného, k nošenj). Br. na Evod. 27. 2. Komu tčie wzhůru ramena. Ms. Čas. mus. I. c. 13. Skála nad woddau tčj (pol. czezy). L. Tčitiny okolo gezera tčely (pol. czczaly.) Ib. W hůni špy tčeli, t. wázli. Dal. Winný kořen nebudeli přilepen k gřwě, aby na nie tčel, nemáť owoce mnoho činití. *Past. rkp.**

*TČICE, e, f. (pol. czczyca = nechtensuj; uifetkeit, Gf. — b) = tesknost, strach, metus, L., r. tčl = prázdno. Izalda (která lžj spůsobila smrt muži swému, řekši, že widj plachty lodnj čer-né, ano hlě byly) i hned nemotorným hlasem křiče, řkuc: Ach přenešťastná tčice! Tristrame, mé ardečko přemilě! wěru, ma-git na lodiech plátno bielě! *St. skl. 4, 390.*

*TDY = tedy.

1. TĚ = tebe, acc., te, biš, pronom. ty, q. v.

2. TĚ = contractum ex t ge, particula aliis vocibus adnecti so-lita = t (q. v.), ia wohl, eben, freilich, nun, cum emphasi. Milo-waltě ho, t. milowalt ho. *Berg. exc. Cotě to? waš išt wohl daš? Us. Totě ta hjšnice žena, daš išt bie, daš išt wohl, daš išt ja bie. Lom. kanc. 276. Rozkázaltě byl bđh. Br. 1 Král. 4, 5. Gítě zle s námi. Ib. Ginaktě. Ib. Tentě byl ejl práce geho. Br. 1 Král. 7, 16. Žetě se nelze uchýlití. Br. 2 Král. 14, 9. Žiw tie pán Buoh. Ben. 2 Král. 2, 27. Řekl *tye (tě) neprawý, dixit injustus. Ps. ms. 33, 2. Swatý tč Pawel žádného dne k tomu negmenowal, ale takto powěděl. *Lom. kup. stř. 201. Poliček mu dal, teda tč on twóg král? išt et ašjo. Lom. kanc. 239. Welmí tč lépe tey panie, toczis Marie Magdaleny poslúchati. Ms. Leg. 336, 2. Musila tč tu býti drabá řed božj. Br. na Jud. 4, 1. Proklátěť. Levit. 27, 29. Hospodintě. Jud. 5, 13. Tjmtě bđh Danele tčšití ráčil. Plác. Nic na to nedbá, a wše tie mu ge-duo. Gel. Petr. 132. b. Totě ten swatý otec Lew papež. Ms. Leg. 371, 2. Proto tč tak hrozne to, cožs urodil. Ms. Leg. 811, 1.**

TE, TE! interj., hlas wotajjcech psa, ein Laut den Hund zu ruf-fen. *Us. (Jarom.)*

1. TĚ, gen. dat. et loc. fem. pronom. ten, lujas, dieſer. Po tč, dehine, *Wj. 177., barauf, nač dieſem, w. TEN.*

2. TĚ, w. TĚ.

TEÁTR, u, m. (*græcolat.*), theatrum = plac a mjsto k diwa-ldům obecných her a komedij, diwadlo, daš Theater. Gji do teá-tru. *Us. — TEATRÁLNI, adj., k teátru náležejj, Theater, w. DI-WADELNJ.*

TEATYN, a, m., Theatermönch, L. — TEATYNEA, y, f., gepti-ška, Theater-Nonne. — TEATYNSKÝ, adj., k teatynům náležejj, Theater, n. p. klášter. *Ib.*

TEBA, y, m., nom. viri. Čas. mus. VI. 69.

TEBAU, *TEBÚ, instrum. pron. ty (q. v.) = te.

TEBE, genit. et acc. pron. ty, tui, te, w. TY.

TEBĚŇ, hač, m., sle., Děwjn, město bljže Prešpurku, Tšeben, Divinium. *Brn.*

TEBĚŤ = tebe-t, w. TY (eben biš).

TEC, imperat. v. teku.

TĚCI, infinit. v. teku.

TEČ, i, f. (pol. ciecz, et, cieczka) = tekutina, Flüssigkeit, etwas Flüssiges. *L.*

TEČE, TEČECHO, w. TEKU.

TEČENJ, n., s. v. teku, daš žliežen, der Fluß, fluxus. *Wj. 1536. Tečenj wody (tok). Us. Tečenj krwe, daš Bluten. Tečenj krwe z nosu (krucotok), daš Nasenbluten. Wn. 166. Tečenj očj, t. slze-nj, krlawost, lippitudo, daš Augentriefen? Wn. 166. Krlawost (te-čenj očj) gest slepoty přjprawa. Com. Jan. 299. Tečenj swjček, daš Laufen, Sehen der Lichter, daš Fliesen, D. — § TEČENJ = lžženj, daš Laufen, D.*

TEČIŠTĚ, n., Zlab řičnj neb potočnj, Batt eines Flußes oder Ba-ches. *Krok III. 65.*

TEČKA, y, f. (dem. nom. tka, cf. dŭ-tka, tknu) = dotknutj, zawaděnj něčeho o něco, Berührung. Při hře w mjč prawj se, že byla tečka, když při cukánj mič o lopatku neb palestru zawadil. (Opp. Koláč = když mič cuknutj, plně uhozenj, wysoke letj.) *Us. Gěžj. Wěnn der Ball beim Palästriren nur an einer Seite, nicht in der Mitte, und ganz getroffen wirt, und daher seitwärts abspringt. Chytiti tečku, einen solchen Ball fangen. Us. — b) TEČKA (rus. točka) = lod, tka, punctum, der Punkt. Krok I. c. 149.*

TEČKOWACJ, adj., k tečkowánj slaužejj, zum Punktiren dienend. Čas. mus. x. 88. et *Tschm. III. 376.*

TEČKOWÁNJ, n., s. v. tečkugi, daš Punktiren.

TEČKOWÁNÝ, def., TEČKOWÁN, a, o, indef., pp. tečkogj, punk-tit, punctatus. Plod složenj z bobul wegeowitých, tečkowáných. *Rostl. III. a. 26*. Lodyha tečkowaná. Ib. b. 125. Powignice tečkowaná, Ipomæa punctata. Ib. 157. squ. Ocas z popelawa zeleně tečkowánj. Ssaw. 139. Bezdrak tečkowánj. Min. 117.*

TEČKUGI, owati, al, ánj, *nyk. ndk.* = tečky dělati, punktiren.

TĚŮ, vulgo TEYŮ, adv. (r. t-dy, contract. et cum euphon. e.)

a) *Temporis* = w tento čas, nynj, išt, nun, anjěť, dieſmal, glicy, dieſmaten, nunc, modo. Ted' deset odbilo, eš hat ſo eben zehſ ge-ſtſagen. *Us. Ted' se k mlawě chystá. Ráj 1, 83. Zdaliz sme ted' za našj paměti neměli páua. Žiw. Karl. přdm. xiv. Unášj gi ted' Gnjd. 4. Ay ted' když pŭgdeš ode mne, udáwj tč lew. Br. 3 Král. 20, 36. Ale poněwadž waše kr. milost ted' po ně-koliko daj o ty wěci se fresuge a stará. W. pol. 341. Ted' gen. Com. Ted' práwč, ted' nynj, nur išt, ſo eben. Ros. Gá pak po-tupil gsem takowé napomenutj muže — až ted' nynj w této mé poslednj chwjli, přišla mi na paměť geho rada, primum nunc. W. pol. 359. Ted' nynj w češtině se wydáwá, nun einmal, endlich. *Berg. exc. Až ted', biš erſt, biš endlich. Berg. exc. Od ted', ex tunc, Ps. ms. 75, 8., z toho času. Ben. ib., item. 92, 2. ib. Po ted' Zlob. b) TEŮ, loci = zde, tu, ay, vyhle, hier, da, hic, en. Wj. Tento ted', dieſer da. Com. lab. Adame kde gſi? Rsp. Ted' gsem Pane, Solf. w. 3., hier bin ich, item. Com. lab. Gá sem ten Adam, a ted' matka waše. Solf. ce. 4. (k. 74.) Ted' ge hle složeně má-te. Lom. kanc. 310. Ted' gest ruka, hier išt bie ſand. Rozm. o učeľ. 13. Swědkowé mogli ted' gsau, hier ſind meine Zeugen. Lom. hosp. 16. Ted' máš sekret, přitiskni. Klat. 76. Ted' máš zlatý za wšecko. Ib. 58. Ted' máš na pintu. Ib. 49. Ted' máš skle-nici wjna. Ib. 50. Ted' gest sya mŭg milý, ecce filius meus di-lectus. *Bel. rkp. 25. Nebo ted' gest boh, quoniam hic est deus,***